

pazljivih čitateljev, ki bi izpodbodli g. pisatelja, da bi še večkrat posvetil svoj trud kaki drugi enako lepi, koristni, zanimivi, naš narod časteči knjigi.

A. Š.

Akrostihida pri Prešernu. Človeku se je sproti učiti, in več oči več vidi. S svojo sodbo v zadnji Zvonovi številki, češ, da je neki Prešernov sonet glede akrostihide še nedovršen, sem se bil prenaglil. Pozneje, ko sem bil že svojo najdbo razglasil ter odposlal »Zvonu« dotično beležko, sem se o ti akrostihidi razgovarjal z izbornim poznavateljem Prešerna, gospodom prof. Fr. Ž., in ta me je opozoril, da je bil za Prešernovih časov v Ljubljani tudi neki kanonik z imenom Stelzich, kar je bilo seveda meni dotlej popolnoma neznano. To ime je torej poleg Pavškovega obseženo v akrostihidi; kajti kakor v 5. granesu *Sch*, tako treba tudi v 9. granesu *St* in v 14. *Ch* kot zložene soglasniške skupine všteti v akrostihido tako, da se le-ta glasi: »An Pauschek und Stelzich«. — Mene je prej motilo to, ker je v 14. granesu beseda *Chorwölf'* podčrtana, kakor v 1. granesu *Au* in in v 8. *Und*, da sem torej sklepal, češ, da treba tudi to besedo kakor oni dve celo všteti v akrostihido.

Za podčrt besede »Chorwölfe« pa je najti takoj drug razlog. Že v »Lj. Zv.« XVII. 379 sem bil omenil, da stoji pod sonetom zapisana beseda »Christlich«. Te beležke si takrat, ker je nekoliko preoddaljena od besede »Chorwölfe«, nisem znal prav razjasniti. Domneval sem pač na tihem, da je morda hotel Prešeren ironski namigniti, da je nekrščansko ravnanje, če nasprotnika po mišljenju osebno preganjamo. Sedaj mi je ta nota razumljivejša. — »Christlich« je zamenilo za krepki izraz »Chorwölfe«. Pesniku se je menda ta naziv zdel vendar nekoliko prerobati, in mislil je, kako bi ga ublažil, ter je zato dostavil spodaj prekrepkemu besedilu zamenjalni izraz »Christlich«. Popolnoma se pa vendar ni bil še odločil za drugo inačico, ker prvotnega izraza ni izbrisal in *prečrtal* nego ga samo *podčrtal*; vsaj sta v metriškem oziru pač oba enako okorna.

Misel je torej menda ta: Krščansko vaju svarim, da me pustita pri miru; če ne, začnem vaju ožigati po Arhilohovo. Krščansko ravnanje je prej posvariti, a šele po brezuspešnosti svarila naj sledi brezobzirno preganjanje. —

Anton Stelzich, doma iz Košetic na Češkem, je bil od leta 1835. dalje v Ljubljani častni kanonik in cesarski svetnik. Prešernov dotični sonet pa spada v leto 1835. ali 1836., ko se je nadaljevala gonja proti Prešernu in Kranjski Čebelici.

L. P.

„Anton Aškerc, slovenski pjesnik“. V 1.—8. številki hrvaškega lepovedno-znanstvenega tednika »Vienca« je pod tem naslovom objavil naš rojak profesor Mijo Vamberger temeljito in duhovito pisano študijo o našem pesniku-prvaku ter na podlagi Aškerčevih »Lirskih in epskih poczij« karakterizoval pesniški značaj in njegovo duševno obzorje. Iz dolge študije naj navedemo vsaj to-le mesto:

»Aškerčeva domena je romanca — zlasti socialne snovi — in balada z živimi prizori, kjer vlada energija, bojni krik in strast. Aškerč ni paysagist, marveč »slikar bojov« Vereščaginove vrste. Kakor je hotel Vereščagin s slikanjem krvi in ran zbuditi gledavcu mrznjo do vojne, te sramote človečanstva, tako hoče tudi Aškerc z bedo, neslogo in nevoljo v svojih pesmih zbuditi čitatelju mrznjo proti gnilobi in trhlosti v človeškem društvu, katere je žalibog vkljub vsi pro-

sveti še vedno veliko. Zato tudi Aškerc ni zaslužil graje, da v svojih pesmih iztika le po temnih stranh ljudskega društva in društvenega življenja. Kaj hočemo, ko so pa temne strani v večini, a jasne v manjšini! Tudi sam Dante je mogel svoj pekel tako živo in plastično opisati, ker je pomakal svoje pero v črnilo ljudske bede in nevolje. Toda, ko je došel do tega, da očrta slasti in radosti neba, se mu je ustavljalo pero, ker mu je ta svet nudil premalo gradiva. Pesnik naj le iztika svobodno po temnih stranh, ali ne zato, da jih proslavlja in bljuje grenek žolč pesimizma na svet ter neko brutalno mržnjo na ljudsko življenje, nego da nam zbudi sovraštvo do hudega, a ljubav in naklonjenost do dobrega — skratka, da dovede v naši duši neko katarzo, kakor jo izvršuje tudi drama. —

Slovensko pjesništvo u najnovije doba. Pod tem naslovom prinaša tednik »Narodna Misao« v Zagrebu vrsto feljtonov, v katerih govori A. K. Gorjančev o slovenskih pesnikih, ki so bili od l. 1890. pa do l. 1898. sotrudniki »Lj. Zvona«, »Doma in Sveta«, »Vesne«, »Slovenke«, »Zore«, »Svobodnih glasov«, »Nove Nade« in »Mladosti«.

O novejši slovenski literaturi. Pod tem naslovom je navedel, označil in ocenil dr. Fran Vidic v »Mladosti«, »smotri za modernu književnost i umjetnost«, glavne zastopnike slovenske nove struje, pred vsem Fr. Govekarja, K. Dolenca, Márico, Murnika in Aškerca.

Fran Govekar. »Nova Nada«, jugoslovanski zbornik zabave i pouke, je prinesla v 4. in 5. zvezku pod gorenjim zaglavjem obširnejšo študijo, v kateri se bavi pisatelj J. Pečanov temeljito tudi z vzroki literarnega boja na Slovenskem ter prav simpatično ocenja Govekarjeve spise.

„**Stara pesem**“. To novo enodejansko opero Viktorja Parme, komponista »Ksenije«, so dne 24. t. m. prvič peli na zagrebškem odru. Libreto ji je zložil po Heinejevi baladi »Es war ein alter König« italijanski libretist Menasci. Kritika očita, da je libreto nedramatičen, preveč lirski in skoro brez dejanja. Opera pa se odlikuje z veliko melodijoznostjo in briljantno instrumentacijo. Vvodna igra in pevski del opere dokazujeta, da je g. Parma duhovit in temperamenten komponist. Opera je dosegla najlepši uspeh. Prihodnjo sezono jo bomo čuli tudi v Ljubljani.

Slovenski umetniki v tujini. »Nemo propheta in patria« ne velja o nikomer bolj nego o slovenskih umetnikih. Dasi imamo na vsakem polju umetnosti nekaj vrlih zastopnikov, vendar kličemo tujce v svoje dežele, da izpolnijo vrzeli, katere zijajo bodisi pri operi, drami, glasbi, ali pa v slikarstvu ali kiparstvu. Naši umetniki pa žive v tujini! G. Fran Pogačnik (Naval) je slaven in ljubljen operni pevec v Berlinu, g. Fr. Bučar v Darmstadt, gdčna. Fanika Vrhunčeva v Poznanju, in pokojni tenorist Jos. Trtnik je umrl v Brnu; g. Ig. Borštnik in gospa Zofija Borštnikova igrata v Zagrebu, gdčna. A. Nigrinova pa v Belem gradu. Gosp. Josip Grm je slikar v Pragi, g. Iv. Vesel žanje najkrasnejše slikarske uspehe v Monakovem, in slikar g. I. Šturm biva na Dunaju. Da živi tudi slikarica M. Kobilca skoraj vedno v tujini, je znano. Gospoda kiparja Zajc in Repič prebivata vedno na Dunaju.

Vsi ti naši umetniki posvečujejo svojih talentov sadove tujcem, večinoma našega naroda neprijateljem! V zahvalo nam Nemci očitajo, da nimamo nikakršne svoje umetnosti in nič svojih umetnikov.

